

FERSIWN CRYNO

ADRODDIAD BLYNYDDOL CRAFFU

2022/23

PWRPAS CRAFFU

CYFRANNU AT YRRU GWELLIANT MEWN GWASANAETHAU I BOBL GWYNEDD

Gwneir hyn yn adeiladol trwy:

- Ymchwilio i bryderon am ansawdd ein gwasanaethau
- Weithredu fel Ffrind Critigol yn sicrhau fod sylw priodol yn cael ei roi i lais y dinesydd
- Adnabod ymarfer da a gwendidau
- Dal y Cabinet a'i aelodau i gyfrif
- Adolygu neu graffu penderfyniadau neu weithredoedd nad ydynt yn gyfrifoldeb y Cabinet

PWYLLGORAU CRAFFU

Mae tri Pwyllgor Craffu yng Ngwynedd, dyma'r meysydd gwaith mae'r gwahanol bwyllgorau yn gyfrifol am ei graffu:

Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi

Adran Addysg, Adran Economi a Chymuned, GwE, Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, Tîm Arweinyddiaeth a Chyfreithiol, Adran Cefnogaeth Gorfforaethol, Adran Gyllid, Gweithrediad Mewnol y Cyngor a Partneriaethau

Pwyllgor Craffu Cymunedau

Adran Amgylchedd, Adran Priffyrdd, Peirianeg a YGC (Ymgynghoriaeth Gwynedd), Cynllun Datblygu Lleol, Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, Trosedd ac Anrhefn a'r Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur

Pwyllgor Craffu Gofal

Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant, Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd, Iechyd a'r Adran Tai ac Eiddo

Cynhelir cyfarfodydd y Pwyllgorau Craffu yn aml-leoliad. Mae gan aelodau'r opsiwn i fynychu cyfarfodydd yn yr ystafell gyfarfod yn swyddfeydd y Cyngor neu o leoliad arall drwy ymuno ar Zoom.

FFORWM CRAFFU

Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion y Pwyllgorau Craffu yw aelodau'r Fforwm Craffu. Mae'r Fforwm yn cymryd trosolwg o holl waith craffu'r Cyngor gyda'r aelodau yn herio naill a'r llall i sicrhau fod y materion cywir yn cael eu blaenoriaethu. Rôl y Fforwm Craffu yw:

- ❖ Cyngori ar FLAENORIAETHU eitemau i'w craffu (mwyaf yn craffu ffurfiol gyda nifer fechan o ymchwiliadau) gan herio sail adnabod eitemau i'w craffu.
- ❖ Adnabod y dull craffu mwyaf effeithiol o fewn yr adnoddau sydd ar gael (craffu ffurfiol/ymchwiliad)
- ❖ Adnabod eitemau sydd er gwybodaeth, gan geisio osgoi defnyddio trefniadau craffu i gyflawni'r rôl rhannu gwybodaeth.
- ❖ Asesu cyfraniadau'r pwyllgorau unigol ac asesu EFFAITH y gwaith craffu, gan adolygu ein trefniadau craffu yn barhaus.

Mae'r fersiwn llawn yn ymhelaethu ar waith y Fforwm yn ystod 2022-23.

EITEMAU CRAFFU

Yn 2022-23, craffwyd 33 eitem yng nghyfarfodydd ffurfiol craffu, gan gynnwys y canlynol:

Recriwtio a chadw staff yn y maes gofal (Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant)

Cinio Ysgol am Ddim

Gwasanaeth Casglu Gwastraff ac Ailgylchu

Cynllunio'r Gweithlu

Cynllun Awtistiaeth 2021-23

Datblygiadau cenedlaethol a lleol yng nghyswllt rheoli effaith ail gartrefi a llety gwyliau ar allu pobl leol i gael mynediad i gartrefi yn eu cymuned a'r Cynllun Datblygu Lleol Diwygiedig

BLAENGRAFFU

Un o'r ffyrdd mae craffu yn ychwanegu gwerth yw wrth flaengraffu, hynny yw, craffu cyn i benderfyniad cael ei wneud gan y Cabinet a/neu'r Cyngor. Dyma'r eitemau a flaengraffwyd yn ystod 2022/23:

Cynllun Economi Ymweld

Cynllun Gwella Hawliau Tramwy

Cynllun Llesiant

Adroddiad Sefydlogrwydd Marchnad Gofal Gogledd Cymru

Adroddiad Asesiad Anghenion Poblogaeth Oedolion Gwynedd

Opsiynau Ardaloedd Posib Cyfarwyddyd Erthygl 4 – dosbarthiadau defnydd tai

DEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL

Mae'r Ddeddf yn gofyn i gyrrff cyhoeddus ddylunio gwasanaethau sy'n gwarchod cenedlaethau'r dyfodol yn y tymor hir. Mae'n gosod dyletswydd i wella llesiant amgylcheddol, economaidd, diwylliannol a chymdeithasol pobl Cymru.

Wrth graffu mae aelodau yn ystyried y 5 ffordd o weithio sydd wedi eu nodi yn y Ddeddf ac yn eu defnyddio i lywio eu trywydd cwestiynu:

Hirdymor

Atal

Integreiddio

Cydweithio

Cynnwys

HERIO PERFFORMIAD

Mae cyfarfodydd herio perfformiad yn cael eu cynnal bob yn ail fis (ac eithrio mis Ebrill a mis Awst), fesul maes gwaith adrannau'r Cyngor. Ystyrir datblygiadau prosiectau'r Adrannau sydd yng Nghynllun y Cyngor, mesurau perfformiad 'dydd i ddydd' ynghyd â'r gofrestr risg.

Rhoddir gwahoddiad i gynrychiolwyr y pwyllgorau craffu i fynychu cyfarfodydd dwywaith y flwyddyn.

Mae cynrychiolwyr y pwyllgorau craffu yn cael gwahoddiad er mwyn:

- ❖ Cael blas o faint o afael sydd ar faterion perfformiad o fewn yr adrannau unigol.
- ❖ Adnabod, os oes angen, unrhyw faterion perfformiad allai deilyngu sylw mewn pwyllgor craffu ffurfiol maes o law.

Disgwylir i'r cynrychiolwyr adrodd yn ôl i'r cyfarfod anffurfiol cyntaf o'r pwyllgor craffu perthnasol yn dilyn y cyfarfodydd hyn. Mae cyfarfodydd anffurfiol yn cael eu cynnal yn dilyn cyfarfodydd ffurfiol o'r Pwyllgorau Craffu.

Mae'r holl wybodaeth am y gwaith craffu yn 2022-23 ar gael yn y fersiwn llawn ar wefan y Cyngor – <https://www.gwynedd.llyw.cymru/craffu>

FFEITHIAU AM GRAFFU YNG NGWYNEDD 2022/23

45 aelod wedi bod yn rhan o wneud y gwaith craffu pwysig yn ystod y flwyddyn.

33 eitem wedi eu craffu mewn cyfarfodydd ffurfiol.

2 gyfarfod o'r Fforwm Craffu wedi ei gynnal yn ystod y flwyddyn.

Cyd-gyfarfod o'r Fforwm Craffu a'r Aelodau Cabinet wedi ei gynnal.

Sesiwn hyfforddiant agweddau cyfreithiol cadeirio pwyllgorau craffu ar gyfer Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion craffu.

Cyfarfodydd wedi eu cynnal rhwng Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion a'r Aelodau Cabinet a Phenaeithaid perthnasol.

Aelod o'r Pwyllgor Craffu Cymunedau yn **cynrychioli'r pwyllgor** ar y Bwrdd Newid Hinsawdd a Natur.

Aelodau'r Pwyllgor Craffu Gofal wedi **mynychu gweithdy** i roi mewnbwn ar Strategaeth Gwasanaethau Clinigol, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.